

Σπήλαια Αττικής
Όρος Μερέντα

Το Όρος Μερέντα, προστατεύεται ως αρχαιολογικός χώρος κατά συνέπεια προστατεύονται και τα σπήλαια που εντοπίζονται στο υπέδαφος του. Παράλληλα οι υπόγειοι χώροι του Όρους είναι οικοσυστήματα που φιλοξενούν μοναδικές και ευαίσθητες μορφές ζωής.

Στην συνοπτική αυτή έκθεση γίνεται μια προσπάθεια για να αναδειχθούν τα σημαντικότερα σπήλαια, να ενημερωθούν οι υπηρεσίες και οι σχετικοί φορείς αλλά και για να ευαισθητοποιηθούν οι επισκέπτες αυτού του σημαντικού χώρου και οι ίδιοι σπηλαιοεξερευνητές, για τη σημασία τους.

Συνολικά εννιά (9) σπηλαιοεξερευνητές τριών (3) συλλόγων, συμμετείχαν σε τέσσερις (4) αποστολές για την εξερεύνηση, χαρτογράφηση και φωτογράφιση έξι (6) σπηλαίων.

Ημερομηνία αποστολών	Σπήλαια που εξερευνήθηκαν & χαρτογραφήθηκαν	Συμμετέχοντες
22.09.2024	Χόνι Λάγκι	Γιώργος Σωτηριάδης (ΠΡΩΤΕΑΣ*), Νάσια Καρανάσιου (ΕΣΕ**), Μαρία Κατσιδήμα (ΕΣΕ) και Σταμάτης Σπαγάκος (ΣΠΕΛΕΟ***)
29.09.2024	Φτέρη	Γιώργος Σωτηριάδης (ΠΡΩΤΕΑΣ), Ηρακλής Κοπίτας (ΕΣΕ), Νάσια Καρανάσιου (ΕΣΕ), Μαρία Κατσιδήμα (ΕΣΕ), Σπύρος Σπαγάκος (ΣΠΕΛΕΟ) και Σταμάτης Σπαγάκος (ΣΠΕΛΕΟ)
13.10.2024	Βέρα Ντράγκο	Γιώργος Σωτηριάδης (ΠΡΩΤΕΑΣ), Ηρακλής Κοπίτας (ΕΣΕ), Γιώργος Βλάχος (ΕΣΕ), Μαρία Κατσιδήμα (ΕΣΕ), Κωνσταντίνος Γρηγοράκης (ΕΣΕ)
11.01.2025	Ανώνυμο Ι, Ανώνυμο ΙΙ, Φτέρη ΙΙ	Γιώργος Σωτηριάδης (ΠΡΩΤΕΑΣ), Ηρακλής Κοπίτας (ΕΣΕ), Νάσια Καρανάσιου (ΕΣΕ), Μαρία Κατσιδήμα (ΕΣΕ), Κωνσταντίνος Γρηγοράκης (ΕΣΕ), Philip Kuhn (ΕΣΕ)

* Σπηλαιολογία Θεσσαλονίκης ΠΡΩΤΕΑΣ

**Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία

***Σπηλαιολογικός Ελληνικός Εξερευνητικός Όμιλος

Προτεινόμενη αναφορά:

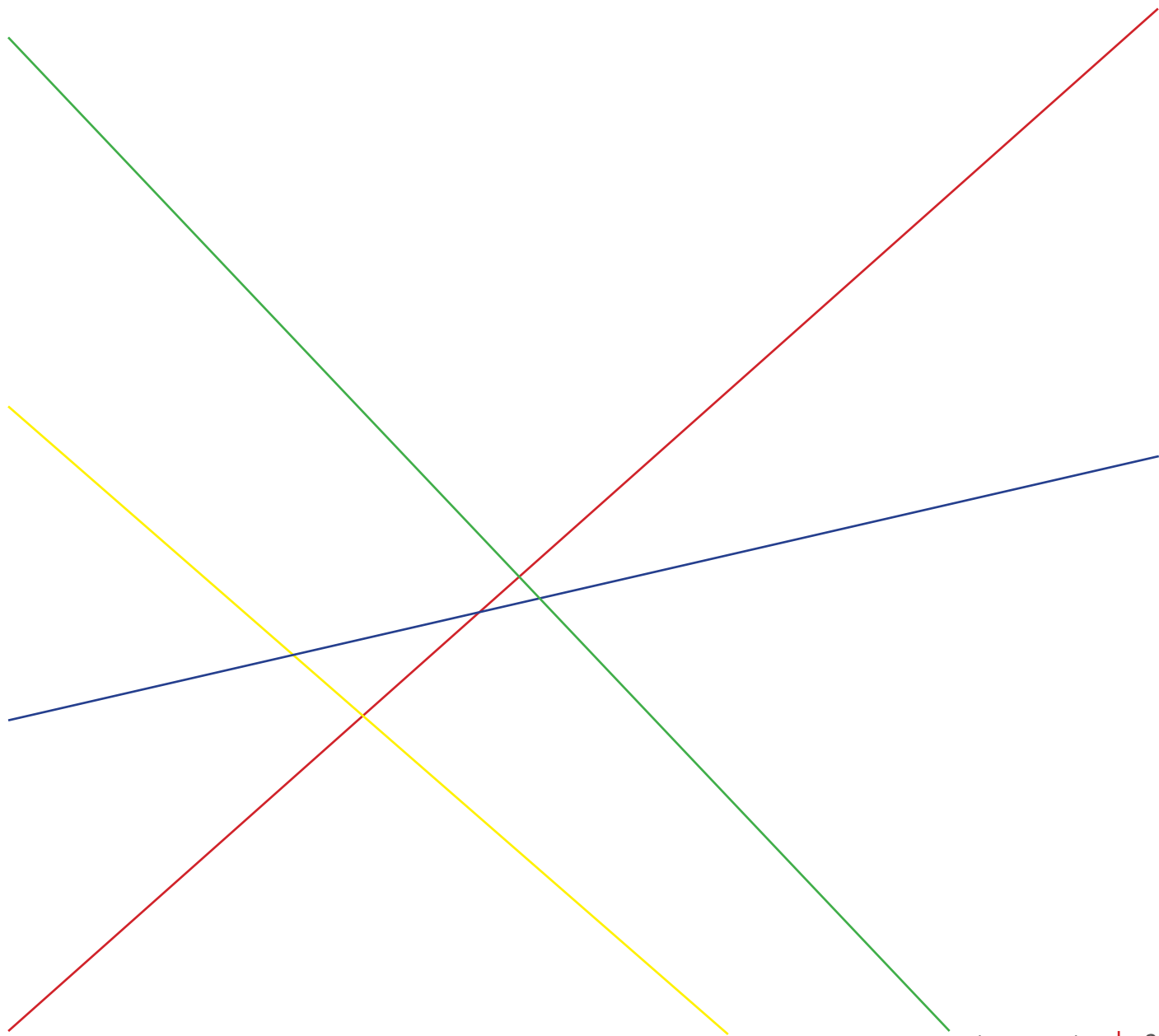
Σωτηριάδης Γ. (επιμέλεια) 2025. Σπήλαια Αττικής: Όρος Μερέντα.

Σπηλαιολογία Θεσσαλονίκης ΠΡΩΤΕΑΣ, Αθήνα, 18 σσ.

Φωτογραφία εξωφύλλου: άποψη του εσωτερικού του σπηλαίου Βέρα Ντράγκο (φώτο: Μαρία Κατσιδήμα)

Περιεχόμενα

Όρος Μερέντα	4
Φτέρη I και II	8
Χόνι- Λάγκι	12
Βέρα Ντράγκο	14
Ανώνυμα σπήλαια	16

Όρος Μερέντα

	Βουνό	Ύψος (μ.)
1	Πάρνηθα	1413
2	Κιθαιρώνας	1409
3	Γεράνεια	1369
4	Πατέρας	1132
5	Πεντέλη	1108
6	Υμηττός	1026
7	Πάστρα	1025
8	Διονυσοβούνι	651
9	Πάνειο	648
10	Μαυροβούνι	648
11	Μαυρηνόρα	646
12	Μερέντα	614
13	Καμάρι	588
14	Σκάρπα	573
15	Αγριλίκι	558
16	Όλυμπος	487
17	Αιγάλεω	463
18	Ποικίλο	452
19	Χαρβάτι	414
20	Μαυρηνόρα	405

Ο Νέζης (2002), στο βιβλίο του “Τα βουνά της Αττικής” περιγράφει τα 20 κυριότερα βουνά της Αττικής με βιβλιογραφικά στοιχεία και πρωτογενείς παρατηρήσεις. Εφτά βουνά εμφανίζουν υψόμετρο πάνω από 1000 μέτρα ενώ τα υπόλοιπα φτάνουν μέχρι τα 650 μέτρα.

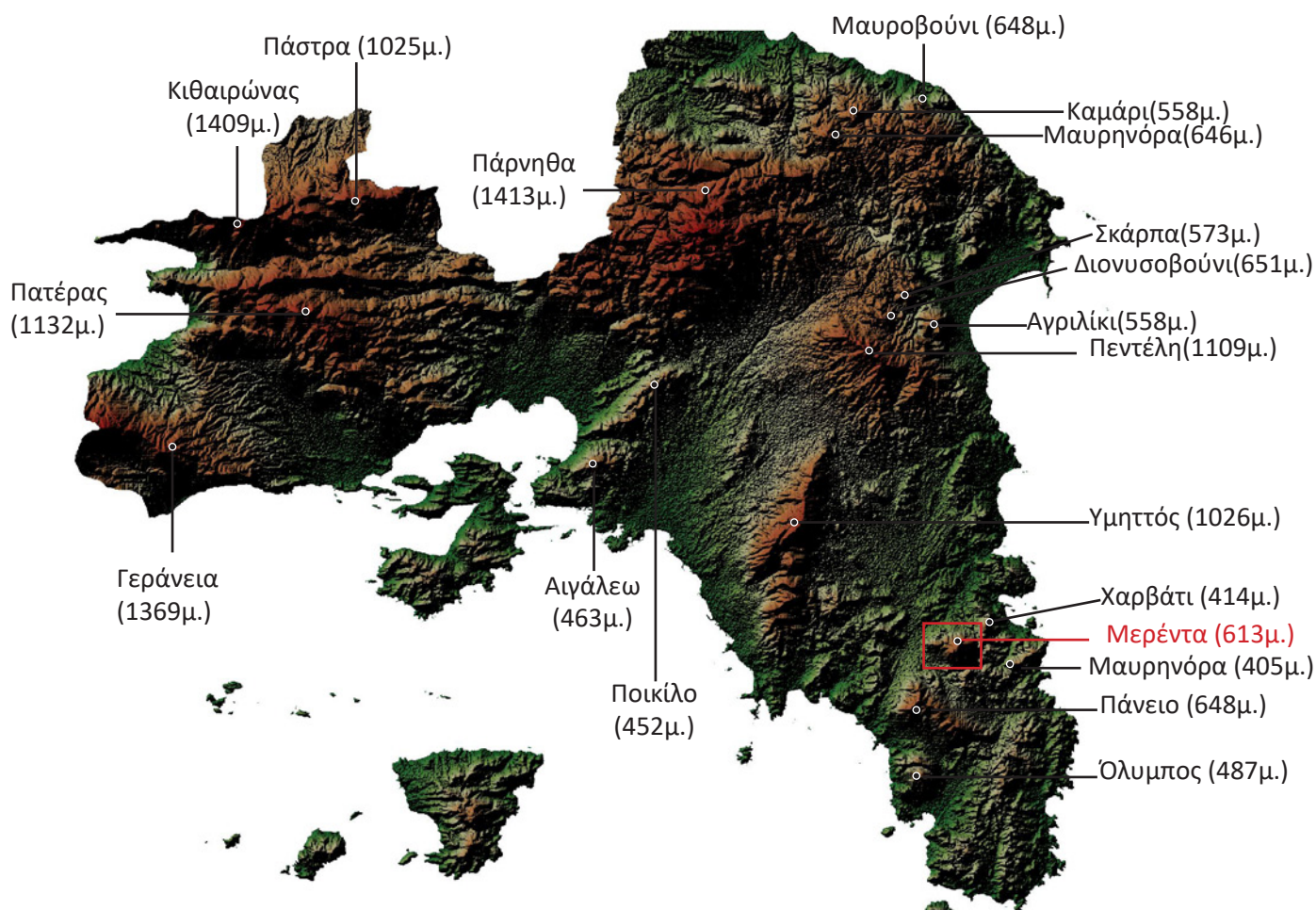
Το Όρος Μερέντα είναι ένα μικρό βουνό στην Αττική, με μέγιστο υψόμετρο 614 μέτρα. Βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νομού, ανάμεσα στους οικισμούς Μαρκόπουλο Μεσογαίας, Καλύβια Θορικού, Πόρτο Ράφτη και Κουβαρά. Δυτικά συνδέεται με το Πάνειο Όρος και ανατολικά με το ύψωμα Χαρβάτι.

Η ονομασία “Μερέντα” πιθανόν προέρχεται από παραφθορά του ονόματος του αρχαίου αθηναϊκού δήμου Μυρρινούντα, ο οποίος ονομαζόταν έτσι λόγω της αφθονίας μυρτιών (μυρρίνες) στην περιοχή.

Οι μυρτιές (*Myrtus communis*) είναι θάμνοι ή μικρά δέντρα που φτάνουν σε ύψος 1-5 μέτρα. Έχουν πυκνό φύλλωμα και ευχάριστη μυρωδιά. Τα φύλλα τους είναι μικρά, δερματώδη, σκούρα πράσινα και γυαλιστερά. Όταν τρίβονται, αναδύουν ένα έντονο αρωματικό άρωμα λόγω των αιθέριων ελαίων που περιέχουν. Τα άνθη είναι λευκά ή ελαφρώς ροζ, αρωματικά, και εμφανίζονται κυρίως την άνοιξη και το καλοκαίρι. Έχουν πέντε πέταλα και μακριές στήμονες που τα κάνουν να μοιάζουν φουντωτά. Παράγουν μικρούς, στρογγυλούς καρπούς (μπλε-μαύρους ή λευκούς), οι οποίοι είναι βρώσιμοι και χρησιμοποιούνται για την παρασκευή λικέρ και φαρμάκων.

Στην κορυφή του όρους υπάρχει ασφαλτος που εξυπηρετεί τα ραντάρ του αεροδρομίου Ελευθέριος Βενιζέλος, καθιστώντας την πρόσβαση στην κορυφή περιορισμένη λόγω των εγκαταστάσεων.

Χάρτης & πίνακας με τα κυριότερα βουνά της Αττικής

Το Όρος Μερέντα σύμφωνα με το ΦΕΚ 302/Β-1989 (Αριθ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/ΦΟ2/1848/478) έχει χαρακτηριστεί ως αρχαιολογικός χώρος εξαιτίας του σημαντικού για την αρχαιολογική έρευνα σπηλαίου Χόνι-Λάγκι στο οποίο έχουν εντοπιστεί ίχνη κατοίκησης των προϊστορικών χρόνων. Στην ίδια περιοχή σώζονται επίσης οχυρωματικά τείχη του αρχαίου δήμου, Μυρρινούντος, εκτεταμένο νεκροταφείο γεωμετρικών αρχαϊκών και κλασσικών χρόνων καθώς και μεσαιωνικός πύργος (πύργος Ντάγλα).

Με το ΦΕΚ 125/Δ/1998 στην περιοχή του Όρους Μερέντα έχουν καθοριστεί ζώνες προστασίας ως τμήμα των ορεινών όγκων της Λαυρεωτικής.

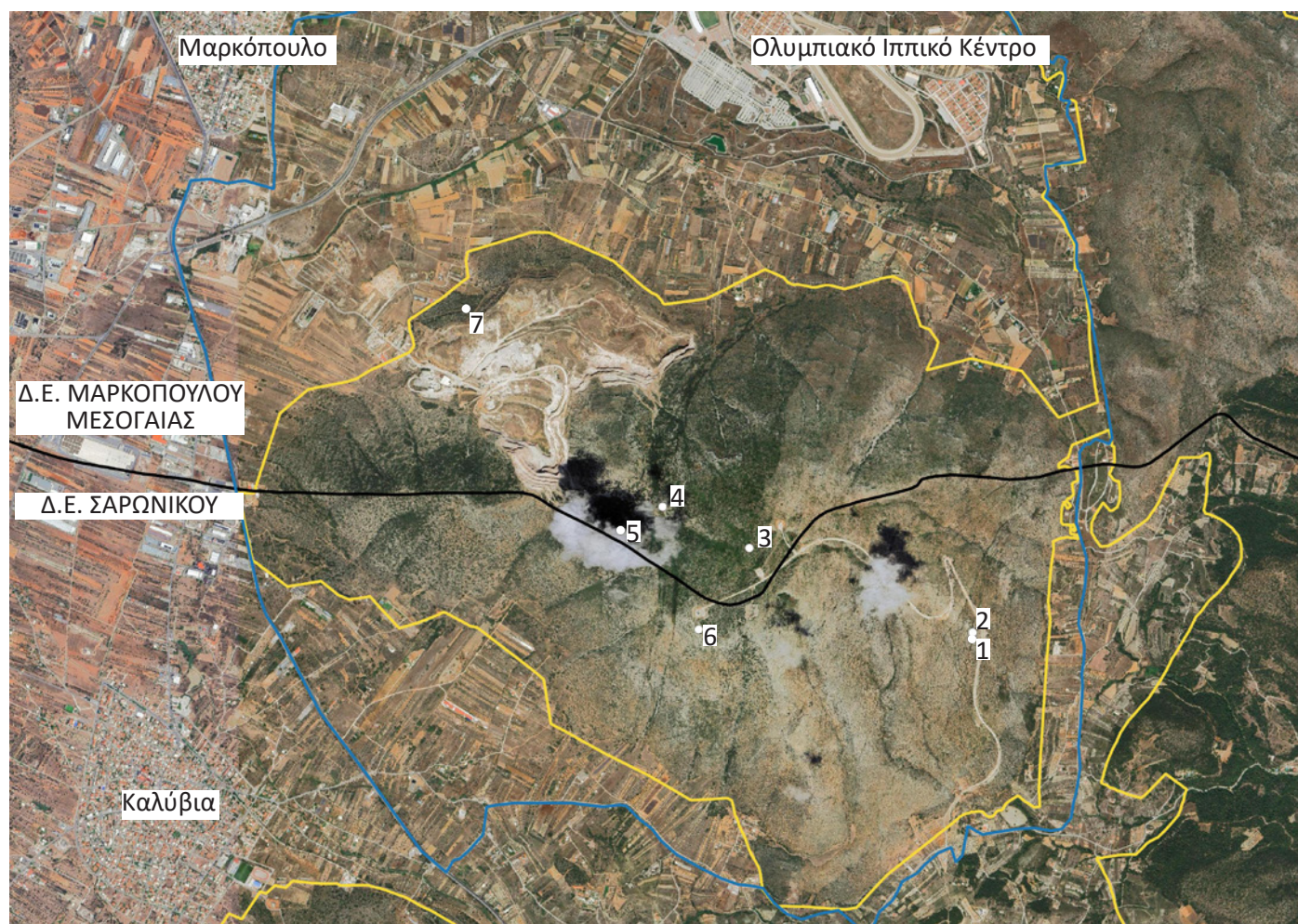
Με το ΦΕΚ 292/ΑΑΠ/2017 (Φ02/453981/299724/11584/3911) αποφασίζεται η αναοριοθέτηση του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου Μερέντας, εντός των Δήμων Μαρκοπούλου Μεσογαίας και Σαρωνικού, Π.Ε. Ανατολικής Αττικής, Περιφέρειας Αττικής για λόγους προστασίας των καταλοίπων του αρχαίου δήμου Μυρρινούντος, του όμορου προς τα βόρεια/βορειοδυτικά δήμου της Αγγελής, των σπηλαίων της Μερέντας και των βυζαντινών μνημείων. Η νέα αρχαιολογική ζώνη περιλαμβάνει πλέον το σύνολο του βουνού, ενώ σημειώνεται ότι δεν γίνεται ειδική αναφορά στο Χόνι Λάγκι αλλά στο σύνολο των σπηλαίων του Όρους Μερέντα.

Ο ευρύτερος αρχαιολογικός χώρος φαίνεται και στο Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο

<https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Στις επόμενες σελίδες περιγράφονται τα σπήλαια και αποτυπώνονται οι χαρτογραφήσεις τους και χαρακτηριστικές φωτογραφίες των διαφόρων τμημάτων τους.

Χάρτης σπηλαίων του Όρους Μερέντα με τις προστατευόμενες ζώνες

διοικητικό όριο
Καλλικράτη

ζώνη προστασίας
Λαυρεωτικής

νέος αρχαιολογικός χώρος
(ΦΕΚ 292/2017)

1. Φτέρη, 2. Φτέρη II, 3. Ανώνυμο I, 4. Ανώνυμο II, 5. Βέρα Ντράγκο, 6. Ανώνυμο III, 7. Χόνι Λάγκι

Χάρτης των σπηλαίων που χαρτογραφήθηκαν και πίνακας με τα κυριότερα στοιχεία τους.

Σπήλαιο	Υψόμετρο	Δ.Ε. Καλλικράτη	Βάθος	Μήκος	Χαρτογραφικοί σταθμοί	Θερμοκρασία
Χόνι Λάγκι	112	Μαρκοπούλου_Μεσογαίας	64	200	44	17
Φτέρη	414	Σαρωνικού	102	312	72	18
Βέρα Ντράγκο	429	Μαρκοπούλου_Μεσογαίας	31	219	73	15
Ανώνυμο II	466	Μαρκοπούλου_Μεσογαίας	16	32	13	
Φτέρη II	419	Σαρωνικού	4	23	7	
Ανώνυμο I	579	Μαρκοπούλου_Μεσογαίας	10	15	7	

Στην απέναντι
σελίδα η ομάδα
εξερεύνησης
της τελευταίας
αποστολής

Φτέρη I και II

Το σπήλαιο Φτέρη I ανακαλύφθηκε από την ΕΣΕ (ΑΣΜ 7210) κατόπιν υπόδειξης ενός βοσκού που είχε παρατηρήσει την παρουσία αέρα μέσα από μια μικρή τρύπα. Η παρουσία φτερών πλησίον της εισόδου οδήγησαν στην ονοματοδότηση του σπηλαίου ως Φτέρη. Πέντε αποστολές συνολικά της ΕΣΕ οργανώθηκαν για την εξερεύνηση, χαρτογράφηση και φωτογράφιση του σπηλαίου. Το μέγιστο γνωστό βάθος του σπηλαίου που καθιερώθηκε στην σπηλαιολογική κοινότητα ήταν τα 70 μέτρα. Διαθέσιμες βιβλιογραφικές αναφορές μετά τις 5 πρώτες αποστολές της ΕΣΕ δεν υπάρχουν.

Το Σεπτέμβριο του 2024 εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από μέλη του ΠΡΩΤΕΑ, της ΕΣΕ και του ΣΠΕΛΕΟ. Με συνολικό βάθος 102 μέτρων συμπεριλαμβάνεται πλέον στη λίστα των βαθύτερων σπηλαίων της Αττικής και γίνεται το τέταρτο βάραθρο που ξεπερνάει τα 100 μέτρα σε βάθος.

Περιγραφή βαράθρου Φτέρη I

Από την στενή του είσοδος μπορεί να κατέβει κάποιος με αντιστήριξη 3 μέτρα και να οδηγηθεί σε ένα θάλαμο ο οποίος ανεβαίνει στο ύψος της επιφάνειας. Εμφανίζονται πολλές ρίζες στα τοιχώματα και στην οροφή. Φαίνεται ότι η φυσική εξέλιξη αυτού του θαλάμου είναι να καταρρεύσει η οροφή του και να δημιουργηθεί νέα είσοδος η οποία μπορεί να φτάσει σε απόσταση 15 μέτρων από την σημερινή είσοδο.

Στην συνέχεια με τη χρήση σχοινιού 40 μέτρων και 6 διπλών αγκυρώσεων (φυσικών και τεχνητών) ο σπηλαιοεξερευνητής φτάνει στα 24 μέτρα βάθος μέσω ενός στενού αγωγού η διάμετρος του οποίου δεν ξεπερνάει τα 2,5 μέτρα. Στα 10 μέτρα βάθος από την είσοδο διακρίνεται ένα τεχνητό πέτρινο τοίχιο (ξερολιθιά). Κατά την κάθοδο με το σχοινί ο αγωγός ανοίγει και οδηγεί σε ένα θάλαμο πλάτους 10 μέτρων. Στο πάτωμα του θαλάμου υπάρχει ένας χωμάτινος λόφος ο οποίος διασχίζεται περιπατητικά. Στο τέλος του θαλάμου υπάρχει μια στενή είσοδος που οδηγεί σε μια 10μετρη κατάβαση με αντιστήριξη. Ο στενός αυτός αγωγός περικλείεται από κλώνες, κουρτίνες και ροομορφές που έχουν καλύψει το τοίχωμα με ασβεστικές αποθέσεις.

Στο τέλος του στενού αγωγού αντιστήριξης και προτού αυτός ανοίξει στον επόμενο θάλαμο, με χρήση σχοινιού 20 μέτρων και φυσικές αγκυρώσεις, φτάνει ο σπηλαιοεξερευνητής στα 43 μέτρα βάθος από την είσοδο. Εκεί μπορεί να συνεχίσει χωρίς σχοινί και μετά από μια απότομη κλίση μέσα σε μικρές καταπτώσεις και πέτρες καταλήγει στην μεγαλύτερη κατάβαση του σπηλαίου. Με χρήση σχοινιού 40 μέτρων καταλήγει σε βάθος 76 μέτρων σε μεγάλο θάλαμο με μεγάλη κλίση και πολλές καταπτώσεις στο έδαφος. Οι αγκυρώσεις που χρησιμοποιούνται για την κατάβαση είναι κυρίως φυσικές ενώ χρησιμοποιείται και μια παράκαμψη για να προστατεύσει το σχοινί από τις τριβές. Στην αρχή του αρματώματος υπάρχει πατάρι που οδηγεί σε μικρό θάλαμο πάνω από τον τελευταίο μεγάλο θάλαμο.

Από το σημείο που φτάνει το σχοινί στο έδαφος ο σπηλαιοεξερευνητής περπατάει σε απότομη σάρα καταπτώσεων και μπορεί να φτάσει στο βαθύτερο σημείο χωρίς τη χρήση σχοινιών. Υπάρχει μια τελευταία μικρή κατάβαση 5 μέτρων που χρειάζεται χρήση σχοινιού. Ένας μικρός θάλαμος έχει δημιουργηθεί σε άλλο σημείο του απότομου αυτού δαπέδου εξαιτίας μεγάλων καταπτώσεων. Κοντά στον στενό αγωγό που οδηγεί στο βαθύτερο σημείο του σπηλαίου υπάρχει στενός μαϊανδρος με πλάτος μικρότερο του ενός μέτρου που πιθανόν να κατευθύνεται στη πιθανή συνέχεια του σπηλαίου.

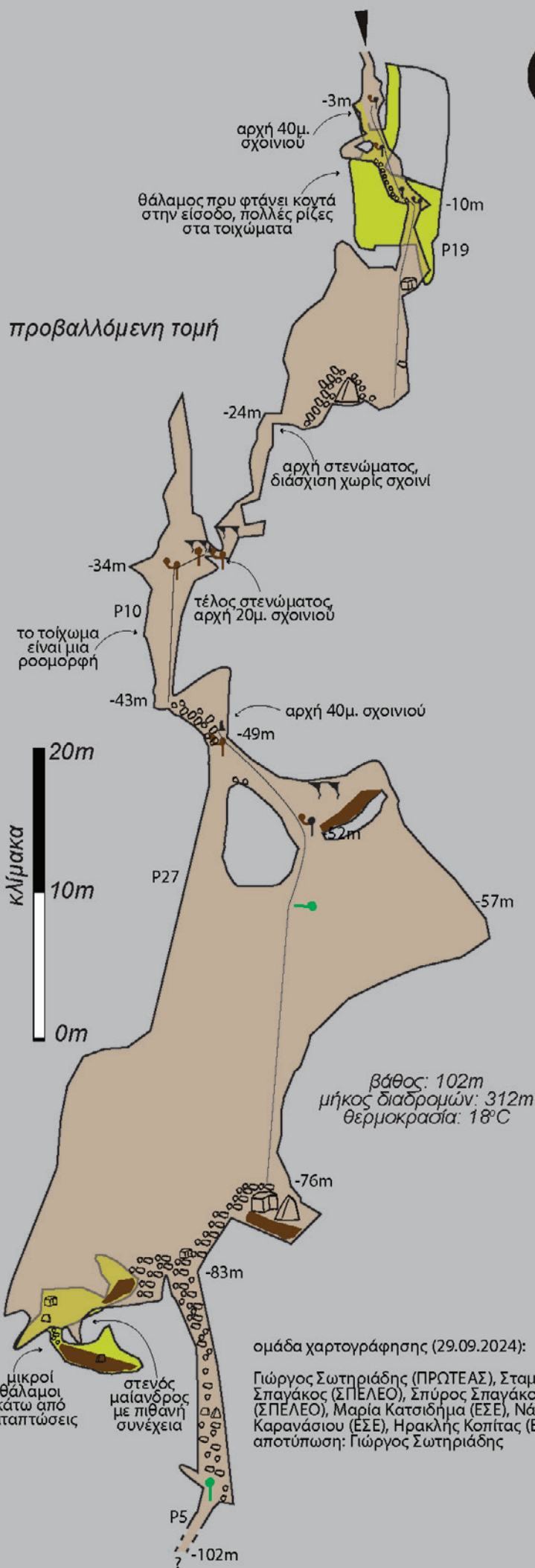
Περιγραφή οριζόντιου σπηλαίου Φτέρη II

Το σπήλαιο αυτό διανοίχτηκε στην ίδια διάκλαση με τη Φτέρη I μόλις λίγα μέτρα βορειότερα και βρίσκεται κάτω από ένα σύμπλεγμα μεγάλων καταπτώσεων. Μια μεγάλη κατάπτωση δημιουργεί 2 διαδρόμους οι οποίοι ενώνονται μεταξύ τους και καταλήγουν στο πιο στενό και απροσπέλαστο κομμάτι του σπηλαίου. Η χαρτογράφηση του είναι στη σελίδα με τα Ανώνυμα σπήλαια.

Η κατάπτωση που δημιουργεί δύο διαδρόμους (φώτο Γιώργος Σωτηριάδης)

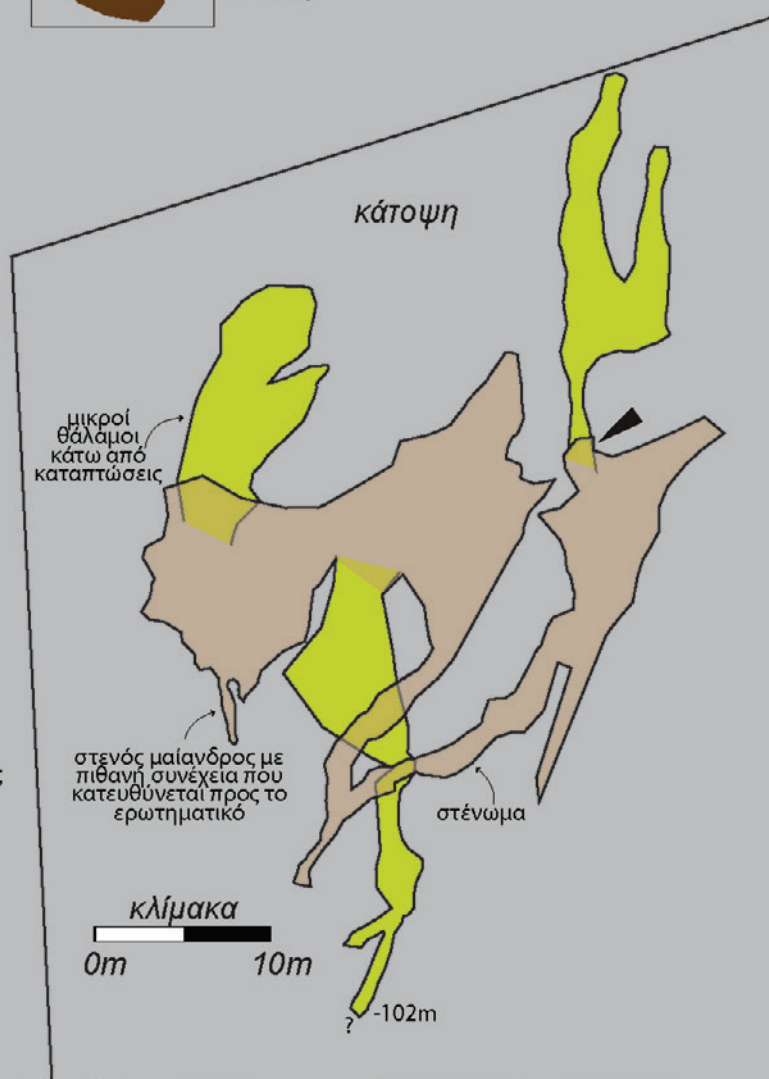

Σπήλαιο Φτέρη Όρος Μερέντα, Αττική

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

	είσοδος
	τοιχώμα
	καταπτώσεις
	εκτονούμενο βιομηχανικό αυτοδιάτρητο βύσμα βραχοδέσιμο
	σπηλαιοθέματα
	κλίση εδάφους με την κατωφέρεια προς το κοίλο
	λάσπη

Αρχή στενώματος στα -24μ. (φωτογραφία Γιώργος Σωτηριάδης)

Αριστερά: η είσοδος του σπηλαίου, μέση: η αρχή της τραβέρσας μετά το στένωμα στα -34μ., δεξιά: η αρχή της τελευταίας κατάβασης στα -49 μέτρα (φωτογραφίες Μαρία Κατσιδήμα)

Στην απέναντι σελίδα: η τελευταία κατάβαση από τα -76μ. (φωτογραφία: Γιώργος Σωτηριάδης)

Το σπήλαιο αυτό εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε πρώτη φορά από την ΕΣΕ (ΑΣΜ 336) το έτος 1962. Ακολούθησαν δύο ακόμα εξερευνήσεις τα έτη 1963 και 1964 με σκοπό την ολοκλήρωση της χαρτογράφησης και την εκπαίδευση νέων μελών (Κ. Παλληκαρόπουλος, Δελτίο ΕΣΕ 1965, τόμος ΙΙΙ, σελ. 72-75). Σύμφωνα με τη χαρτογράφηση το βάθος του σπηλαιίου υπολογίστηκε στα 63 μέτρα. Ο ΣΕΛΑΣ το 2006 το χαρτογράφησε στα 72 μέτρα βάθος.

Κατά τη δεκαετία του 1980 φαίνεται ότι είχε γίνει ο αποδέκτης των βοθρολυμάτων της περιοχής, καθώς τα βυτιοφόρα που έφταναν ως την είσοδο του χρησιμοποιώντας έναν χωματόδρομο (ίχνη του οποίου σώζονται και σήμερα), άδειαζαν παράνομα το περιεχόμενό τους στο εσωτερικό του. Η διαδικασία αυτή σταμάτησε πριν από αρκετά χρόνια, με παρέμβαση του Δήμου Μαркоπούλου, ενώ τοποθετήθηκε και περίφραξη στην τοποθεσία της εισόδου η οποία έχει καταστραφεί. Η σήμανση επίσης της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας - Σπηλαιολογίας είναι πεσμένη στο χώμα. Η σήμανση αυτή προειδοποιεί για κίνδυνο ατυχήματος.

Το Σεπτέμβριο του 2024 εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από μέλη του ΠΡΩΤΕΑ και της ΕΣΕ και του ΣΠΕΛΕΟ. Με συνολικό βάθος 64 μέτρα φαίνεται ότι είναι πιο κοντά στην αρχική χαρτογράφηση.

Περιγραφή σπηλαιίου

Η είσοδος του σπηλαιίου αποτελεί μια μικρή δολίνη εγκατακρήμνισης όπως υποδεικνύουν οι μεγάλοι ογκόλιθοι που πιθανόν προέρχονται από την κατάρπτωση της οροφής τμήματος του σπηλαιίου. Οι ογκόλιθοι δημιουργούν δύο εισόδους για το σπήλαιο. Από την μεγαλύτερη ξεκινάει η κατάβαση με χρήση σχοινιού 60 μέτρων που δένεται σε τεχνητή αγκύρωση. Στα 17 μέτρα ο σπηλαιοεξερευνητής φτάνει στο πρώτο δάπεδο και χωρίς να βγει από το σχοινί συνεχίζει την κατάβαση μέχρι τα 38 μέτρα βάθος χρησιμοποιώντας δύο διπλές φυσικές αγκυρώσεις. Στη δεύτερη φυσική αγκύρωση στα 29 μέτρα βάθος το δάπεδο γίνεται οριζόντιο αλλά ο σπηλαιοεξερευνητής δεν βγαίνει από το σχοινί.

Από έναν κεκλιμένο αγωγό με πολλές καταπτώσεις και πέτρες στο δάπεδο φτάνει το σπήλαιο στα 55 μέτρα βάθος σε σημείο που η παρουσία λάσπης υποδεικνύει ότι το νερό συνεχίζει προς εκεί. Από δεύτερο στενό αγωγό το σπήλαιο καταλήγει σε μεγάλο θάλαμο (με πράσινο χρώμα) με απότομες κλίσεις και φτάνει στο βαθύτερο σημείο του σπηλαιίου στα 64 μέτρα βάθος. Πάλι παρουσία λάσπης υποδεικνύει κίνηση νερού. Στη θέση αυτή υπάρχει σπηλαιοδιακόσμος με σταλαγμίτες και ροομορφές που έχουν καλύψει με ασβεστίτικο υλικό τα τοιχώματά του. Από δεύτερο σημείο κοντά στο σημείο που τελειώνει το σχοινί μπορεί επίσης να γίνει προσέγγιση του δεύτερου θαλάμου (με πράσινο χρώμα).

Αριστερά: η είσοδος του σπηλαιίου (φωτογραφία Μαρία Κατσιδής), μέση: η πεσμένη πινακίδα, δεξιά: άποψη της αρχικής κατάβασης από τα -22 μέτρα (φωτογραφίες Γιώργος Σωτηριάδης)

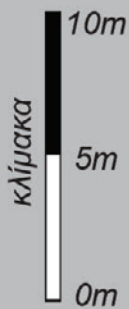
Σπήλαιο Χόνι Λάγκι Όρος Μερέντα, Αττική

προβαλλόμενη τομή

καταβόθρα σε
μικρή δολίνη
εγκατακρίμνησης

60άρι σχοινί

βάθος: 64m
μήκος διαδρομών: 200m
θερμοκρασία: 17°C

κλίμακα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

	είσοδος
	τοίχωμα
	καταπτώσεις
	εκτονούμενο βιομηχανικό βραχοδέσιμο
	σπηλαιοθέματα
	κλίση εδάφους με την κατωφέρεια προς το κοίλο
	λάσπη

στενό παραθυράκι που
οδηγεί στην συνέχεια του
σπηλαίου

μικρός
θάλαμος από
καταπτώσεις

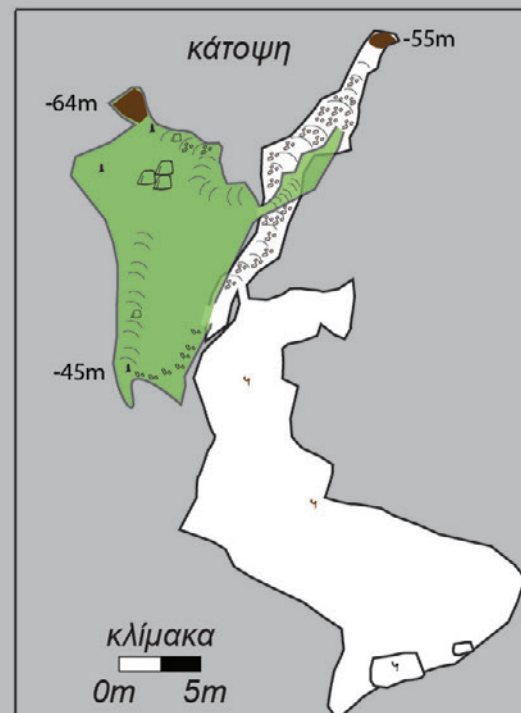
σάρα που
διασχίζεται
χωρίς σχοινί

μικρό
πέρασμα
που οδηγεί
στην
συνέχεια
του
σπηλαίου

έχει πολλά εύκολα
σκαρφαλώματα, δεν
χρειάζεται σχοινί

ομάδα χαρτογράφησης (22.09.2024):

Γιώργος Σωτηριάδης (ΠΡΩΤΕΑΣ), Σταμάτης Σπαγάκος
(ΣΠΕΛΕΟ), Μαρία Κατσιδήμα (ΕΣΕ), Νάσια Καρανάσιου (ΕΣΕ)
αποτύπωση: Γιώργος Σωτηριάδης

κλίμακα
0m 5m

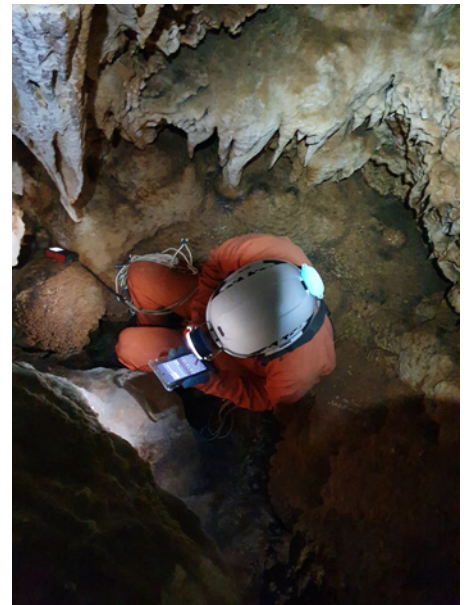
Βέρα Ντράγκο

Σύμφωνα με τοπικούς θρύλους, το σπήλαιο ήταν η κατοικία ενός δράκου που φύλιαζε εκεί και άρπαζε κάθε χρόνο μία κοπέλα του χωριού και την έτρωγε. Ο θρύλος αναφέρει ότι ο δράκος θανατώθηκε από τον Άγιο Γεώργιο της Αιματόρριζας (από το αίμα του δράκου που έβαψε τα χώματα), και προς τιμήν του χτίστηκε ο αντίστοιχος ναός στην περιοχή (από Νέζη, 2002, τα βουνά της Αττικής). Αυτή η παράδοση προσδίδει στο σπήλαιο ιδιαίτερη πολιτιστική και ιστορική σημασία.

Τον Οκτώβριο του 2024 εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από μέλη του ΠΡΩΤΕΑ και της ΕΣΕ.

Περιγραφή σπηλαίου

Χαρακτηριστικό του σπηλαίου είναι η δυνατότητα εξερεύνησης με αντιστήριξη. Στην ουσία η πρώτη κατάβαση 21 μέτρων και η τελευταία 6 μέτρων απαιτούν χρήση σχοινιού (35 και 10 μέτρα αντίστοιχα). Παρουσιάζει ωραίο σπηλαιοδιάκοσμο με κουρτίνες και κοράλια τα επικρατέστερα. Με αντιστήριξη μπορεί να φτάσει κάποιος σε διάδρομο με λευκές ασβεστιτικές αποθέσεις με εμφανή την παρουσία ριζικού συστήματος αφού φτάνει η οροφή του 1 μόλις μέτρο από την επιφάνεια. Χαμηλότερα κυριαρχούν οι στενοί διάδρομοι, τα γκούρ και οι ροομορφές στο δάπεδο και στα τοιχώματα. Οι κλαστικές αποθέσεις σε διάδρομο (δες με πορτοκαλί) και η παρουσία μαιάνδρου στο δάπεδο υποδεικνύουν ροή νερού.

Πάνω αριστερά: η είσοδος του σπηλαίου (φωτογραφία Γιώργος Σωτηριάδης), μέση: η τελευταία κατάβαση στα -24μ., (φωτογραφία Μαρία Κατσιδήμα) δεξιά: η χαρτογράφηση των σπηλαίων με DISTOx (φωτογραφία Κων/νος Γρηγοράκης). Κάτω: άποψη θαλάμου μετά από στενή είσοδο (φωτογραφία Μαρία Κατσιδήμα).

με μπλε το
δάπεδο του
μαιάνδρου

Ανώνυμα σπήλαια

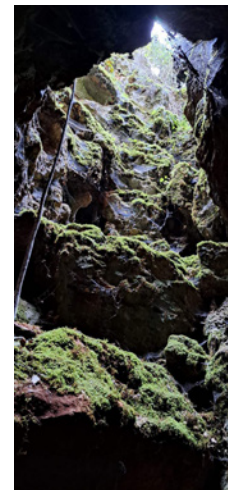
Τον Ιανουάριο του 2024 εξερευνήθηκαν και χαρτογραφήθηκαν τρία σπήλαια από μέλη του ΠΡΩΤΕΑ και της ΕΣΕ. Τα δύο ήταν βάραθρα και το ένα οριζόντιο (Φτέρη II).

Περιγραφή σπηλαίου Ανώνυμο I

Το Ανώνυμο I κοντά στα ραντάρ της κορυφής με συνολικό βάθος 10 μέτρων έχει μια κατάβαση 7 μέτρων που καταλήγει σε έναν αγωγό με καταπτώσεις ο οποίος οδηγεί σε ένα πολύ στενό τμήμα με κόκαλλα ζώων. Βρέθηκαν 2 σκουριασμένα βύσματα από παλιότερες αποστολές που δεν χρησιμοποιήθηκαν. Η κατάβαση έγινε εξ' ολοκλήρου με βραχοδεσίματα

Περιγραφή σπηλαίου Ανώνυμο II

Το Ανώνυμο II βρίσκεται πιο χαμηλά και η προσέγγιση είναι δύσκολη μέσω δύσβατου μονοπατιού. Η αρχική κατάβαση γίνεται με αρμάτωμα στο γειτονικό δέντρο και καταλήγει σε δάπεδο βάθους 10 μέτρων. Στο δάπεδο μπορεί κάποιος να σκαρφαλώσει έναν αγωγό ο οποίος οδηγεί κοντά στην επιφάνεια (διαφαίνονται ριζικά συστήματα). Από μια μικρή είσοδος το σπήλαιο οδηγεί σε άλλο θάλαμο που έχουν συγκεντρωθεί στην άκρη του πολλά κουκουναρία ροκανισμένα από τρωκτικά. Κοντά στην είσοδο αυτή υπάρχει έντονο ρεύμα αέρα, υποδηλώνοντας παρουσία αγωγού κάτω από το δάπεδο, χωρίς όμως εμφανή είσοδο που να επιτρέπει την περαιτέρω εξερεύνηση του. Ένας άλλος στενότερος αγωγός με πολύ άμμο στο δάπεδο οδηγεί στο τέλος του βαραθρού.

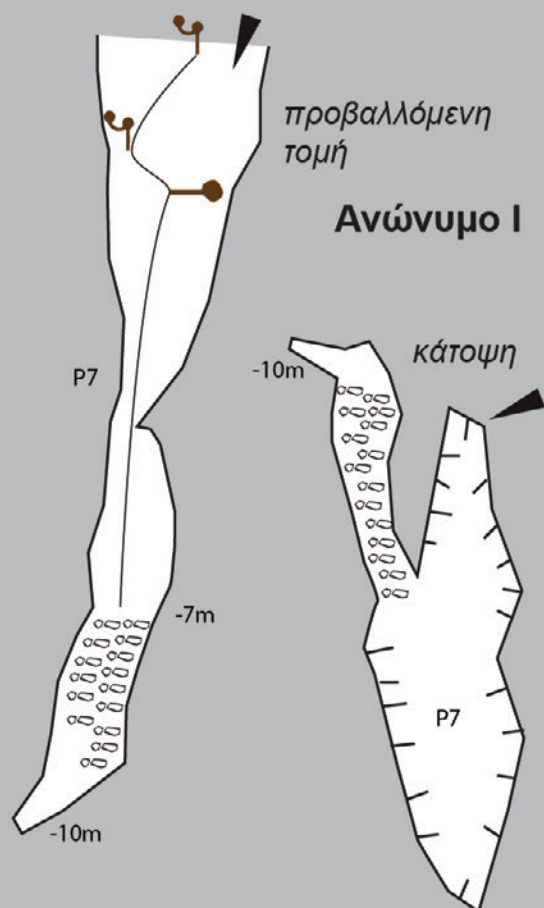
Πάνω: η είσοδος του σπηλαίου Ανώνυμο I και η άποψη του δαπέδου του (φωτογραφίες Γιώργος Σωτηριάδης), δεξιά η είσοδος όπως φαίνεται από το δάπεδο (φωτογραφία Μαρία Κατσιδήμα).

Κάτω: η είσοδος του σπηλαίου Ανώνυμο II και άποψη των κουκουναριών εντός του σπηλαίου (φωτογραφίες Γιώργος Σωτηριάδης), δεξιά η ανάβαση προς την είσοδο του σπηλαίου (φωτογραφία Μαρία Κατσιδήμα).

Ανώνυμα Σπήλαια Όρος Μερέντα, Αττική

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

εισοδος

τοιχώμα

καταπτώσεις

διπλή αγκύρωση
παράκαμψη

ομάδα χαρτογράφησης (11.01.2025):

Γιώργος Σωτηριάδης (ΠΡΩΤΕΑΣ),
Νάσια Καρανάνιου (ΕΣΕ), Μαρία
Κατσιδής (ΕΣΕ), Κων/νος
Γρηγοράκης (ΕΣΕ), Ηρακλής Κοπίτας
(ΕΣΕ), Philip Kuhh (ΕΣΕ)
αποτύπωση: Γιώργος Σωτηριάδης

